

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 142/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Soňou Markovičovou Kissovou, Námestie SNP 13, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 69 D 244/2020, Dnot 33/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 69 D 244/2020, Dnot 33/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje tiež prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom dedičského konania po poručiťke [REDAKOVANÉ] (matka sťažovateľa, pozn.), zomrelej 2. 4. 2020. Okresný súd prideliť prejednanie dedičstva notárke [REDAKOVANÉ] ako súdnej komisárke, ktorá prvý termín prejednania dedičstva určila na 26. august 2020. Podľa sťažovateľa dedičské konanie nebolo súdnou komisárkou vedené nestranné, objektívne, keď bol na sťažovateľa vytváraný tlak, aby už priamo na prvom dedičskom pojednávaní uzatvoril dedičskú dohodu. Sťažovateľ mailom zo 14. septembra 2020 uviedol súdnej komisárke svoje stanovisko, že odmieta dedičskú dohodu uzatvoriť. Súdna komisárka 22. septembra 2020 i tak vyzvala sťažovateľa a druhú dedičku [REDAKOVANÉ], aby sa v lehote 5 dní vyjadrili, či pristúpia k uzavretiu dedičskej dohody (s poukázaním na obsah mailovej komunikácie zo 14. septembra 2020, pozn.), aby bolo možné dedičské konanie ukončiť. Sťažovateľ

svoje stanovisko k priebehu dedičského konania predložil 24. septembra 2020 aj okresnému súdu, čím tento mal vedomosť o pochybeniach súdnej komisárky pri prejednaní dedičstva, čo sťažovateľ síce bližšie nešpecifikuje, no uvádza, že napriek tomu okresný súd žiadnym spôsobom vo veci nekonal. Nečinnosť okresného súdu i súdnej komisárky trvala podľa sťažovateľa 16 mesiacov. Sťažovateľ mailom zo 7. februára 2022 požiadal súdnu komisárku o ukončenie dedičského konania po poručiteľke. Súdna komisárka vydala 10 februára 2022 uznesenie sp. zn. 69 D 244/2020, Dnot 33/2020 o nadobudnutí dedičstva, proti ktorému podal sťažovateľ 16. marca 2022 odvolanie. O podanom odvolaní do momentu podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté, čím je podľa jeho tvrdenia naďalej predĺžovaný protiprávny stav a jeho právna neistota.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľa (bod 1 tohto rozhodnutia) z dôvodu nečinnosti okresného súdu a neefektívnosti jeho postupu (toto tvrdenie sťažovateľ bližšie nešpecifikuje), ale tvrdí, že okresný súd nemal záujem vo veci konať riadne a zákonným spôsobom. Sťažovateľ sa domnieva, že nie je jeho povinnosťou ako účastníka konania kontrolovať činnosť rozhodovacieho orgánu a nabádať ho ku konaniu v zákonných lehotách, ale malo by byť samozrejmosťou rozhodovacieho orgánu konať zákone, hospodárne a rýchlo. Z dôvodu nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, keďže okresný súd svojím postupom dlhodobo prehlbuje právnu neistotu sťažovateľa, čo negatívne pôsobí na jeho psychický stav.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

5. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti považoval za vhodné požiadať okresný súd o vyjadrenie k jej obsahu.

5.1. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti č. k. 1SprV 11/2023 z 8. februára 2023 v plnom rozsahu poukázal na vyjadrenie súdnej komisárky poverenej prejednaním dedičstva, ktorá uviedla, že dedičské konanie bolo vedené nestranne, objektívne a zákonným spôsobom a procesné úkony až do pojednávania 26. augusta 2020 boli uskutočnené bezproblémovo. Dedičia boli riadne poučení o svojom dedičskom práve, ako aj okolnostiach zanechaného závetu a listiny o vydedení. Zo strany sťažovateľa boli vznášané neúčtivé pripomienky k osobe súdnej komisárky týkajúce sa jeho poučenia o relatívnej neplatnosti závetu prítomným účastníkom. Na dedičskom pojednávaní 26. augusta 2020 nedošlo k uzavretiu dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva. Vzhľadom na to,

že do aktív bola zahrnutá aj orná pôda, ktorú nebolo možné vyporiadať podľa zákonných podielov dedičov, súdny komisár poučil dedičov o nemožnosti delenia ornej pôvody, odporučil (nie nútil) dedičom uzavrieť dedičskú dohodu (t. j. rozdeliť si listy vlastníctva podľa výšky ich zákonného dedičského podielu). Pojednávane bolo odročené na neurčito na účel uzavretia dedičskej dohody. Následne bolo dedičkou [REDAKOVANÉ] oznámené, že dedičia medzi sebou nekomunikujú, ale že sa pokúsi dohodnúť so svojím strýkom (sťažovateľom). Súdnemu komisárovi bolo 10. februára 2021 doručené rozhodnutie Okresného úradu Zvolen o pozemkových úpravách týkajúcich sa aj ornej pôdy po poručiťke. Súdny komisár realizoval procesné úkony šetrenia v katastri nehnuteľností a na pozemkovom úrade. Ďalší priebeh napadnutého konania bol ovplyvnený opatreniami v súvislosti s ochorením COVID-19, keďže bolo nutné obmedziť priamy kontakt s klientmi. Súdny komisár rozhodol o vyporiadaní dedičstva uznesením z 10. februára 2022, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. O podanom odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 30. decembra 2022, ktorý rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Súdny komisár považuje sťažnosť sťažovateľa za výraz jeho nespokojnosti s výsledkom dedičského konania a požadované primerané finančné zadost'učinenie za neopodstatnené, keďže k samotnému predĺženiu napadnutého konania prispel sám sťažovateľ svojím negatívnym prístupom.

5.2. Okresný súd v písomnom doplnení svojho vyjadrenia z 15. februára 2023 uviedol, že o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 69 D 244/2020, Dnot 33/2020 z 10. februára 2022 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 9 CoD 3/2022-270 z 30. decembra 2022 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal. Spis bol okresnému súdu vrátený 9. januára 2023. Následne 10. januára 2023 bol spis odoslaný notárskemu úradu na ďalší procesný postup (doručovanie predmetného rozhodnutia a vyznačenie doložiek právoplatnosti). Z dôvodu podania ústavnej sťažnosti bol spis tunajšiemu súdu vrátený spolu s vyjadrením notárky k ústavnej sťažnosti 6. februára 2023 a 14. februára 2023 bol spis opätovne odoslaný notárskemu úradu na účel doručovania rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania a vyznačenia doložiek právoplatnosti.

6. Vyjadrenie okresného súdu ústavný súd zaslal sťažovateľovi, resp. jeho advokátke na vedomie 14. februára 2023.

7. Z vyjadrenia okresného súdu, resp. súdneho komisára je zrejmé, že hoci sa priebeh napadnutého konania z pohľadu časového rámca nejaví ako úplne optimálny, doterajšia celková dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti (2 a pol roka), ako aj sťažovateľom namietaná „nečinnosť a neefektívnosť“ okresného súdu nenapĺňa svojou intenzitou požiadavku závažnosti do takej miery, aby táto dosiahla ústavnoprávny rozmer. Súdny komisár realizoval procesné úkony v súvislosti s prípravou pojednania dedičstva plynule a 26. augusta 2020 riadne uskutočnil dedičské pojednание. Ďalší postup súdneho komisára bol do značnej miery ovplyvnený správaním sa sťažovateľa a neschopnosťou dedičov uzavrieť dedičskú dohodu (k tomu pozri aj bod odôvodnenia tohto rozhodnutia). Ojedinelé obdobie krátkodobej nečinnosti súdneho komisára možno vzhľadom na celospoločenskú nepriaznivú situáciu v súvislosti s ochorením COVID-19. Následne bola činnosť súdneho komisára obnovená, keď vo veci vyporiadania dedičstva rozhodol uznesením č. k. 69 D 244/2020, Dnot 33/2020 z 10. februára 2022. Samotná procesná aktivita sťažovateľa, ktorý podal proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie (16. marca 2022, pozn.), objektívne viedla k predĺženiu napadnutého konania, postup odvolacieho súdu však sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou ani nenamietal. Súdny komisár plynule realizoval aj procesné úkony

doručovania uznesenia krajského súdu č. k. 9CoD 3/2022-270 z 30. decembra 2022 účastníkom konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. februára 2023. Súdny spis bol súdnym komisárom obratom 22. februára 2022 zaslaný okresnému súdu – dedičskej kancelárii na záverečnú úpravu a k archivácii.

8. Ústavný súd v súvislosti so zistenými okolnosťami prípadu odkazuje na svoju judikatúru, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, III. ÚS 359/08, II. ÚS 118/2014.) a že ani ojedinelá nečinnosť príslušného súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie tohto základného práva (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020).

9. Pojem „zbytočné priet'ahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, I. ÚS 401/2022). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil tiež napr. v I. ÚS 19/00, I. ÚS 57/01 alebo III. ÚS 199/02, I. ÚS 219/2022).

10. Ústavný súd svojmu prieskumu podrobil aj postup notárky ako súdnej komisárky, keďže jej činnosť sa v dedičskom konaní považuje za priamy výkon časti súdnej moci (napr. PL. ÚS 12/2019 zo 6. februára 2019, pozn.).

11. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania od jeho začatia *ex officio* až do jeho právoplatného skončenia vrátane obdobia rozhodovania súdom druhej inštancie o odvolaní sťažovateľa (v trvaní 9 mesiacov) ústavný súd nevzhladol v postupe okresného súdu také pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených priet'ahov. K takémuto záveru dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy a zložitosti veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015).

12. Vychádzajúc z konkrétnych okolností danej veci, ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

13. Okrem toho nedá ústavnému súdu nedodať, že sťažovateľ si pred podaním ústavnej sťažnosti 18. januára 2023 ani neoveril aktuálny stav namietaného dedičského konania, lebo inak by bol

zistil, že okresný súd predmetnú vec už predložil odvolaciemu súdu a že tento rozhodol o sťažovateľovom odvolaní 30. decembra 2022. Takže ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom okresného súdu a vec už ani nebola v jeho dispozičnej sfére, bolo možné ústavnú sťažnosť odmietnuť aj z tohto dôvodu (k tomu napr. rozsudok ESLP vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

14. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu